
[2023-33-RE](#)

Causa 2023-33-RE

(Meléndez Fernández c/ Govern d'Andorra)

Número de registre 207-2023. Recurs d'empara

Sentència del 14 de juliol del 2023

BOPA núm. 93, del 26 de juliol del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 10 de maig del 2023, per la representació processal del Sr. Boris Meléndez Fernández, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 18 d'abril del 2023, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, interpretats a la llum de l'article 3.2 d'aquest mateix text que reconeix els principis de seguretat jurídica, d'interdicció de l'arbitrari i de presumpció d'innocència, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que s'ordini la reposició del recurrent en la plenitud dels seus drets, i, per tant, que es desestimi la seva expulsió del Principat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 18 de maig del 2023 que va admetre a tràmit, aquesta causa amb efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 7 de juny del 2023, pel Ministeri Fiscal;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 8 de juny del 2023, pel Govern;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 10 de gener del 2023, la Secció Administrativa del Tribunal de Batlles va dictar una sentència mitjançant la qual estimava la demanda del Sr. Boris Meléndez Fernández interposada contra la resolució del Govern en què s'acordava la seva expulsió del territori andorrà per un període de 10 anys.

1.2. El Govern va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 18 d'abril del 2023, la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència, en què estimava parcialment aquest recurs i revocava la decisió de la primera instància, tot declarant que la sanció d'expulsió havia de quedar fixada en 5 anys.

1.3. El 10 de maig del 2023, la representació processal del Sr. Boris Meléndez Fernández va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 18 d'abril del 2023, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, interpretats a la llum de l'article 3.2 d'aquest mateix text que reconeix els principis de seguretat jurídica, d'interdicció de l'arbitrari i de presumpció d'innocència.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- En primer lloc, el recurrent posa en relleu que la sentència de la primera instància havia desestimat la seva expulsió per un període de 10 anys, i que la de la segona instància l'havia reduït a 5 anys.

- En segon lloc, impugna la sentència de la Sala Administrativa perquè aquesta no ha tingut en compte que sempre ha negat els fets que se li imputen; que no ha estat mai condemnat per motius relacionats amb estupefaents i que l'anàlisi, voluntàriament autoritzat el dia després de la seva detenció, va determinar que no havia consumit drogues.

- També addueix que la Sala Administrativa ha vulnerat el principi de presumpció d'innocència, pel fet de considerar que li corresponia aportar la prova de l'estat de la causa penal seguida en contra seva, quan la càrrega d'aquesta prova corresponia a l'altra part.

- Per aquests motius, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que s'ordini la seva reposició en la plenitud dels seus drets i, per tant, que es desestimi la seva expulsió del Principat.

2.2. Argumentació de la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Administrativa examina primerament els fets i constata que l'escorcoll efectuat al domicili

del recurrent va permetre descobrir diversos embolcalls amb restes de pols blanca, una caixa amb restes de la mateixa pols, una pipa per fumar cocaïna/crack, canyetes de plàstic amb restes de pols blanca, papers i llibretes amb noms, números de telèfon i imports.

- Si bé els dos delictes de consum de cocaïna i de consum de cànnabis quedarien a priori en entredit, atès el resultat negatiu de l'analítica, no es pot excloure la presumpta comissió del delicte major continuat d'introducció i de cessió de cocaïna.

- Efectivament, constata que la causa penal no s'ha arxivat i que corresponia al recurrent, que va ingressar a la presó per aquests fets, aportar la prova de la seva situació processal en la causa penal.

- Seguidament, considera que la conducta del recurrent suposa un risc per a la seguretat de l'Estat i de les persones o dels béns o per a l'ordre públic.

- No obstant això, pel que fa a la proporcionalitat de la mesura, recorda que 10 anys d'expulsió és la mesura més greu possible, i tot i la gravetat dels fets, constata que el recurrent ha treballat regularment, i, que té familiars col·laterals a Andorra. Per consegüent, considera que una durada d'expulsió de 10 anys és desproporcionada, motiu pel qual estima parcialment el recurs d'apel·lació del Govern i fixa la durada d'expulsió en 5 anys.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal manifesta que arran dels fets que van motivar el control, la detenció i el posterior ingrés en presó del recurrent, aquest es troba processat per uns presumptes delictes major continuat de cessió de droga tòxica cocaïna i menor continuat de consum de droga tòxica cocaïna i contravenció penal continuada de consum de producte estupefaent marihuana, i que la causa es troba pendent de ser jutjada pel Tribunal de Corts; situació processal que la representació lletrada del recurrent no desconeix, tenint en compte que també el representa en el marc de la causa penal.

- Considera que la Sala Administrativa ha fet una aplicació correcta dels criteris establerts pel Tribunal Europeu dels Drets Humans per valorar la proporcionalitat d'una mesura d'expulsió modificant la durada d'expulsió de 10 anys establerta pel Govern en 5 anys.

- Per consegüent, el Ministeri Fiscal s'oposa a aquest recurs d'empara en no desprendre's de les actuacions judicials conclusions contràries a dret, arbitràries i desproporcionades, i, per tant, que derivin en les vulneracions al·legades.

2.4. Argumentació del Govern

- El Govern posa en relleu que el recurrent manté pendent una causa penal en fase d'instrucció per delictes de cessió i de consum d'estupefaents; que la causa no està arxivada; i, que el batlle instructor va considerar l'existència d'indicis suficients per ordenar el seu ingrés al Centre Penitenciari i el registre del seu domicili.

- Aquest registre va permetre trobar diversos elements que el relacionaven amb la manipulació d'estupefaents i amb la seva comercialització, circumstància que permet pensar que representa un risc per a la seguretat de les persones i per a l'ordre públic, i, per tant, la mesura d'expulsió és

procedent.

- Altrament, addueix que el retret de la Sala Administrativa sobre la manca d'informació del recurrent respecte de la seva situació en el marc de la causa penal, no vulnera el seu dret a la presumpció d'innocència, d'una banda, en la mesura en què l'expulsió no és una sanció, sinó que es tracta d'una mesura merament preventiva, i, d'altra banda, perquè davant la constatació d'un fet negatiu en via administrativa de la seva conducta, si la realitat és la contrària, el principi de facilitat de prova imposa a l'interessat la càrrega de demostrar l'arxivament de la causa penal o qualsevol altra circumstància de naturalesa positiva.

- I tal com afirma la Sala Administrativa, si bé el resultat negatiu del consum d'estupefaents per part del recurrent pot excloure la comissió del delictes i de la contravenció de consum, no succeeix el mateix amb el delictes més greu de cessió de cocaïna.

- Per acabar, el Govern demana al Tribunal Constitucional que desestimi íntegrament aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Sala Administrativa ha vulnerat els drets a la jurisdicció, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la presumpció d'innocència, pel fet de declarar ajustada a dret l'expulsió del territori andorrà del recurrent per un període que redueix a 5 anys.

3.5. De la jurisprudència constant d'aquest Tribunal se'n desprèn que l'apreciació i la qualificació dels fets que fonamenten una decisió judicial corresponen als òrgans judicials, tret que aquesta apreciació i aquesta qualificació siguin manifestament irraonables, il·lògiques o arbitràries o que vulnerin algun principi constitucional o dret o llibertat reconeguts per la Constitució.

3.6. En aquesta causa, el recurrent va ser objecte d'una mesura d'expulsió, no en tant que sanció, sinó com a mesura preventiva de l'ordre públic, prevista a l'article 122 de la Llei qualificada d'Immigració.

3.7. Aquest tipus de mesures d'expulsió es fonamenten en l'apreciació del comportament d'una

persona susceptible de constituir una amenaça o un risc per a la seguretat de les persones o de l'Estat, o dels béns, o per a l'ordre públic.

3.8. En el cas que ara ens ocupa, la Sala Administrativa va efectuar una anàlisi precisa dels fets i no es pot qualificar d'irraonable, d'absurd o d'il·lògic considerar que la descoberta en el domicili del recurrent de diversos embolcalls amb restes de pols blanca, una caixa amb restes de la mateixa pols, una pipa per fumar cocaïna/crack, canyetes de plàstic amb restes de pols blanca, papers i llibretes amb noms, números de telèfon i imports, no siguin elements seriosos i concordants que permeten deduir l'existència d'un tràfic d'estupefaents.

3.9. Així mateix, tampoc és irraonable, absurd o il·lògic declarar que si bé el consum de cocaïna i de cànnabis quedarien a priori en entredit, atès el resultat negatiu de l'analítica, no es pot excloure la presumpta comissió del delictes major continuat d'introducció i de cessió de cocaïna, en la mesura en què un traficant no ha de ser necessàriament un consumidor i viceversa.

3.10. Dels antecedents esmentats és pot inferir de manera raonable, com ho ha fet la Sala Administrativa, que el comportament del recurrent constitueix un risc per a la seguretat de les persones i per a l'ordre públic.

3.11. Finalment, la Sala Administrativa realitza una anàlisi de proporcionalitat de la mesura d'expulsió fonamentant-se en els quatre criteris principals establerts pel Tribunal Europeu dels Drets Humans: la naturalesa i la gravetat de la infracció comesa; la durada d'estada en el país; la situació familiar de la persona expulsada; i, el naixement dels fills i la seva edat.

3.12. Aplicant aquests criteris a la situació del recurrent constata que no està casat i que no té fills, que tota la família que viu a Andorra és col·lateral, germana, nebots, oncles i cosins; que ha tingut autorització de residència i treball des de fa cert temps, i que ha treballat regularment.

3.13. La Sala Administrativa conclou a partir d'aquests elements que la mesura d'expulsió per una durada de 10 anys, que és la durada legal màxima, és desproporcionada i decideix reduir aquesta durada a 5 anys.

3.14. Reduint de 10 a 5 anys la durada de l'expulsió, la Sala Administrativa efectua, d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional, un just equilibri entre els drets de la persona objecte de l'expulsió i els interessos de l'Estat en protegir l'ordre públic i la seguretat de les persones, que no és irraonable.

3.15. Les consideracions anteriors motiven la desestimació d'aquest recurs d'empara, la qual cosa comporta, en matèria de costes processals, la seva imposició al recurrent, conformement a l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal Sr. Boris Meléndez Fernández contra la sentència del 18 d'abril del 2023, dictada per la Sala Administrativa del Tribunal Superior de Justícia.

2. Declarar que no s'han vulnerat els seus drets a la jurisdicció, a un procés degut, a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3. Imposar al recurrent les costes processals derivades de la desestimació del seu recurs.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al Govern, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2023.

Jean-Yves Caullet
President

Joan Manel Abril Campoy
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat